

Iwona Sójkowska
Biblioteka Politechniki Łódzkiej
Stowarzyszenie EBIB
iwona.sojkowska@ebib.pl

Biblioteka Politechniki Łódzkiej wobec umiędzynarodowienia uczelni

Streszczenie: Politechnika Łódzka od wielu lat kształci na kierunkach technicznych w języku angielskim i francuskim, na które rekrutowani są również obcokrajowcy, od kilku lat prowadzi Międzynarodową Szkołę Doktorską. Dodatkowo uczestniczy w programie ERASMUS, umożliwiając wymianę studencką. W związku z umiędzynarodowieniem uczelni użytkownikami biblioteki są również obcokrajowcy: studenci, doktoranci, pracownicy. Biblioteka podejmuje wiele działań promujących swoje usługi wśród cudzoziemców oraz dostosowuje ofertę usługową do ich potrzeb. W prezentacji przedstawione zostaną działania kierowane do użytkownika zagranicznego, a także omówiona współpraca w tym zakresie biblioteki z uczelnią.

Słowa kluczowe: biblioteki akademickie, umiędzynarodowienie uczelni, zagraniczni użytkownicy bibliotek

Umiędzynarodowienie polskich uczelni to zagadnienie szeroko dyskutowane w środowisku akademickim. Obejmuje proces badań naukowych, dokumentowanie ich wyników, wymianę kadry naukowej, a także proces kształcenia i wymiany studentów. Internacjonalizacja była jednym z czynników mających wpływ na kształt obecnych przepisów regulujących funkcjonowanie szkolnictwa wyższego i nauki. Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego o umiędzynarodowieniu mówił: *Gdyby sporządzić listę najważniejszych wyzwań albo mówiąc wprost – słabości polskiego szkolnictwa wyższego, polskiej nauki, to na pewno kwestia umiędzynarodowienia byłaby na jednym z czołowych miejsc (...) Nie ma innego kierunku niż umiędzynarodowienie*¹.

Warto podkreślić, że umiędzynarodowienie Politechniki Łódzkiej jest procesem realizowanym od wielu lat, podobnie zresztą jak w innych uczelniach w Polsce i na świecie. W wymiarze badawczym dotyczy współpracy z naukowcami z zagranicy, a w wymiarze kształcenia skutkuje wymianą studentów i pracowników w ramach różnych programów, z których najbardziej znany w Europie jest obecnie program ERASMUS+.

W strukturze Politechniki Łódzkiej od 1992 r. funkcjonuje Centrum Kształcenia Międzynarodowego (IFE – International Faculty of Engineering)², które obecnie realizuje studia na 16 kierunkach technicznych w języku angielskim i jednym kierunku w języku francuskim. Na studia oprócz Polaków rekrutowani są obcokrajowcy z Unii Europejskiej oraz spoza struktur unijnych, a kadre wykładowców zasilają pracownicy z zagranicy. Ponadto od 2014 r. prowadzona jest Międzynarodowa Szkoła Doktorska (IDS – International Doctoral School)³.

¹ GUMUŁKA, A. Gowin: umiędzynarodowienie polskiej nauki jednym z największych wyzwań. W: *Nauka w Polsce* [online]. 29.01.2019. [Dostęp 15.01.2018]. Dostępny w: <http://naukawpolsce.pap.pl/aktualnosci/news%2C28066%2Cgowin-umiędzynarodowienie-polskiej-nauki-jednym-z-najwiekszych-wyzwan.html>.

² International Faculty of Engineering. W: *Lodz University of Technology* [online]. [Dostęp 2.02.2019]. Dostępny w: <https://www.ife.p.lodz.pl/en>.

³ International Doctoral School. W: *Lodz University of Technology* [online]. [Dostęp 2.02.2019]. Dostępny w: <https://ids.p.lodz.pl/>.

Liczba studentów obcokrajowców uczestniczących w pełnym toku studiów wynosi ok. 450 osób na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych, a liczba studentów z wymiany to ok. 420 osób⁴. Liczba wszystkich studentów kształtuje się na poziomie 16 720, co oznacza, że obcokrajowcy stanowią 5% studentów Politechniki Łódzkiej⁵.

Inicjatywy Biblioteki Politechniki Łódzkiej

Umiędzynarodowienie uczelni powoduje, że użytkownikami biblioteki są również obcokrajowcy: studenci, doktoranci oraz pracownicy. Bibliotekarz musi być zatem przygotowany do pracy z czytelnikiem posługującym się językiem angielskim, pochodzącym z innego obszaru kulturowego.

Biblioteka Politechniki Łódzkiej (BPŁ) podejmuje wiele działań promujących usługi wśród obcokrajowców oraz dostosowuje ofertę usługową do ich potrzeb. Działania te dotyczą wielu obszarów, np.:

- współpracy z jednostkami organizacyjnymi,
- promocji biblioteki,
- dydaktyki,
- dostępu do zbiorów i usług,
- organizacji przestrzeni bibliotecznej.

Od wielu lat utrzymywana jest współpraca z Centrum Kształcenia Międzynarodowego. Bibliotekarze są zapraszani i czynnie uczestniczą w inauguracjach roku akademickiego w semestrach letnim i zimowym. Przedstawiana podczas inauguracji prezentacja o bibliotece (w języku angielskim) promuje ją jako centrum dostępu do literatury i e-zasobów, a także jako przyjazne miejsce do nauki, pracy i odpoczynku.

W inauguracji roku akademickiego 2018/19, zorganizowanej przez Centrum Kształcenia Międzynarodowego, uczestniczyło ok. 280 studentów. Najliczniejszą grupę wśród obcokrajowców stanowili Francuzi, Hiszpanie i Turcy. Uczestnicy w uczelnianych pakietach startowych dostali także materiały promujące Bibliotekę PŁ.

⁴ Dane z Centrum Współpracy Międzynarodowej PŁ przekazane autorce we wrześniu 2018 r.

⁵ PŁ w liczbach. W: *Politechnika Łódzka* [online]. [Dostęp 2.02.2019]. Dostępny w: <https://www.p.lodz.pl/pl/pl-liczbach>.

Fot. 1. Inauguracja roku akademickiego 2018/29 dla IFE
Aut. J. Szczepaniak.

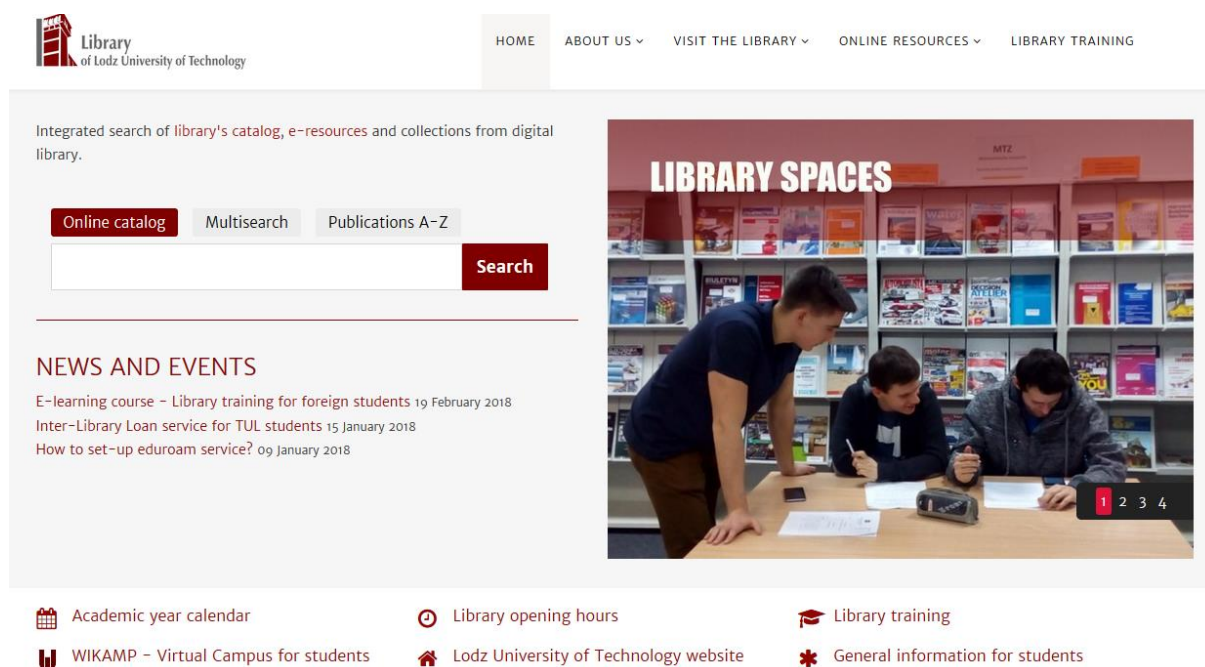
Biblioteka Politechniki Łódzkiej i Międzynarodowa Szkoła Doktorska wspólnie organizują spotkania dla doktorantów na terenie biblioteki. Podczas tych spotkań poznają oni siedzibę biblioteki, jej usługi, a także uczestniczą w krótkiej prezentacji zasobów elektronicznych.

Fot. 2. Doktoranci z IDS podczas spotkania w Bibliotece PŁ
Aut. J. Szczepaniak.

Współpracę z Biblioteką PŁ podjęło także Centrum Językowe. Lektorzy przygotowujący podręcznik do nauki języka angielskiego dla studentów poprosili o wsparcie przy wyborze elektronicznych źródeł literatury naukowej, które mogłyby być wykorzystane do nauki języka na poziomie inżynierskim. Rekomendacja źródeł elektronicznych wspomagających opracowanie podręcznika obejmowała zasoby dedykowane dla poszczególnych dziedzin wiedzy, dzięki czemu zapewniono dostęp do specjalistycznego słownictwa inżynierskiego z odwołaniami do tekstów naukowych. Podręcznik jest dedykowany zarówno polskim, jak i zagranicznym studentom⁶.

Biblioteka prowadzi stronę w języku angielskim, głównie z myślą o studentach z zagranicy. Oprócz podstawowych informacji związanych z lokalizacją sieci bibliotek i godzinami pracy, studenci znajdą tu linki kierujące do katalogu, źródeł elektronicznych, wypożyczalni międzybibliotecznej oraz prezentację przestrzeni przeznaczoną na naukę i wypoczynek.

Rys. 1. Strona WWW BPL

Źródło: *Library of Lodz University of Technology* [online]. [Dostęp 2.02.2019]. Dostępny w: <http://bg.p.lodz.pl/en>.

Zajęcia z przysposobienia bibliotecznego są obowiązkowe dla wszystkich studentów rozpoczynających naukę w Politechnice Łódzkiej. Potwierdzeniem ich odbycia jest zaliczenie przedmiotu, który zarówno dla Polaków, jak i obcokrajowców prowadzony jest w formie kursu e-learningowego zakończonego testem. Dla studentów z zagranicy przygotowano kurs w języku angielskim (*Library training*), który podobnie jak strona WWW nie jest wierną kopią polskiej wersji. Celem kursu jest przekazanie początkującym użytkownikom najważniejszych informacji o bibliotece, jej usługach, zbiorach i zasobach elektronicznych. Kurs wyjaśnia, w jaki sposób korzystać z licencjonowanych zasobów online w sieci uczelnianej i poza nią, a także promuje otwarte przestrzenie jako miejsca sprzyjające spędzaniu wolnego czasu.

⁶ SPELLER, J., MIŁOSZ-BARTCZAK, J. *Academic English for Engineers*. Łódź: Wydaw. Politechniki Łódzkiej, 2017. ISBN 978-83-7283-846-9.

The image shows a screenshot of a library course page. The page is divided into several sections:

- Getting started:** Contains introductory text about the course's aim to provide information about the Lodz University of Technology (LUT) Library System, services, and collections. It also mentions a quiz open from October 15th to January 17th, 2019.
- Basic information about the library:** Describes the library as an open-shelf library supporting research and teaching, with a rich collection of Polish and foreign language books, including electronic resources.
- Library's website: catalog, multisearch tool, catalog:** Provides information about the library's website (http://bg.p.lodz.pl/en) and mentions social media profiles.
- Collections and resources:** States that the library provides tools for students and staff, including scientific literature and general literature.

On the right side of the page, there is a sidebar with a navigation menu:

- Upcoming events:** No upcoming events.
- Recent activity:** Activity since Thursday, 31 January 2019, 7:50. No recent activity.
- Navigation:** Home, Dashboard, Site pages, My courses (Zapisy na kursy językowe, Badania satysfakcji, Bibliometria_2, Biblioteka PL, IDEA BOX, Prezentacja ocen, Księgozbiór, Kurs testowy - ankiety), Library training (Participants, Badges, Competencies).

Rys. 2. Strona kursu bibliotecznego
Źródło: Library training. W: *WIKAMP* [online]. [Dostęp 2.02.2019]. Dostępny w:
<https://edu.p.lodz.pl/course/view.php?id=209>. Dostęp wymaga logowania.

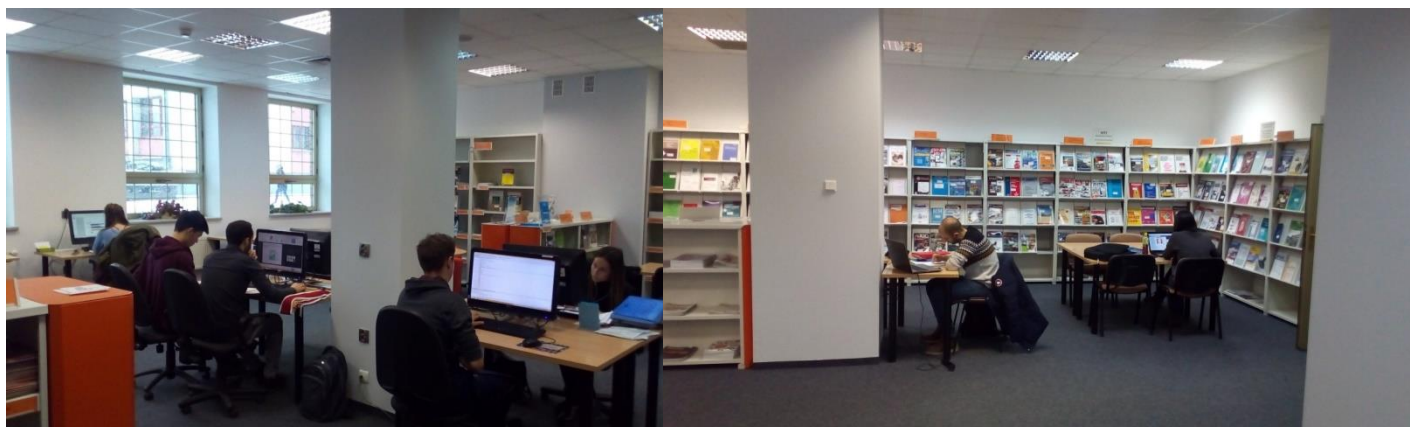
Ponadto bibliotekarze pracują ze studentami z zagranicy niemal każdego dnia. Pomagają im odnaleźć potrzebną literaturę, głównie w źródłach elektronicznych, w korzystaniu z wypożyczalni międzybibliotecznej. Pomagają także w sprawach związanych z załatwianiem formalności na uczelni oraz polecają interesujące miejsca zapewniające dostęp do kultury czy rozrywkę w Łodzi.

W zbiorach drukowanych BPŁ znajdują się książki i czasopisma również w językach innych niż polski. Najwięcej zbiorów obcojęzycznych stanowi literatura w języku angielskim. Książki drukowane w języku angielskim to ok. 28 600 egzemplarzy, a w języku francuskim 1436 egzemplarzy, co łącznie stanowi 13% księgozbioru. Ponadto biblioteka oferuje dostęp do anglojęzycznych zasobów elektronicznych, w tym:

- 78 baz danych,
- ok. 220 000 e-booków,
- ok. 8200 tytułów e-czasopism.

Zbiory uzupełniane są o przewodniki turystyczne po największych polskich miastach, opracowane w języku angielskim. Planowany jest także zakup literatury beletrystycznej i popularno-naukowej w języku angielskim oraz gier planszowych w angielskiej wersji językowej.

Z myślą o studentach, w tym obcokrajowcach, na terenie całej uczelni, wprowadzono bezpieczny dostęp do Internetu – sieć EDUROAM (*Educational Roaming*). W przypadku braku możliwości uzyskania autoryzacji do EDUROAM, biblioteka zapewnia dostęp do gniazdek sieciowych, umożliwiając podpięcie własnych laptopów. Studiującym, potrzebującym ciszy i skupienia udostępniane są słuchawki, które izolują od zewnętrznych dźwięków. Na kilku stanowiskach komputerowych przeznaczonych dla użytkowników wgrane zostało oprogramowanie w języku angielskim. Z myślą o studentach z Ukrainy, których jest ponad 300, studiujących najczęściej na kierunkach prowadzonych w języku polskim, biblioteka oferuje komputery z zainstalowaną cyrylicą. Inne wersje językowe oprogramowania ułatwiają cudzoziemcom korzystanie m.in. z drukarek czy skanerów.

Fot 3–4. Stanowiska komputerowe, miejsca do nauki/pracy z możliwością podłączenia swojego sprzętu
Fot. J. Szczepaniak.

Wartością dodaną dla studentów z zagranicy są otwarte przestrzenie, w których mogą spędzać czas, spotykać się, aby wspólnie uczyć się i bawić. Najwdzięczniejszą przestrzenią tego typu jest Galeria Biblio-Art. Doceniają ją studenci z zagranicy. Przestrzeń galerii wykorzystywana jest do organizacji wystaw, spotkań literackich czy wydarzeń o charakterze rozrywkowym. Bardzo miłym zaskoczeniem dla bibliotekarzy była prośba od studentów z Hiszpanii, którzy w galerii zapragnęli zorganizować urodziny swojej koleżanki połączone z wystawą jej fotografii.

Fot. 5–6. Urodziny studentki
Aut. J. Szczepaniak.

Aby sprostać codziennym wyzwaniom związanym z obsługą obcokrajowców, bibliotekarze uczestniczą w różnych formach doskonalenia zawodowego, podnoszenia umiejętności pracy z czytelnikiem z zagranicy, dążą do rozpoznania ich potrzeb. Wśród tych aktywności wymienić należy:

- udział w kursach języka angielskiego (w tym w bezpłatnym kursie odbywającym się na terenie biblioteki w godzinach pracy),
- uczestnictwo w konferencjach, seminariach, warsztatach, wyjazdach z programu Erasmus,
- doskonalenie umiejętności wyszukiwania informacji w elektronicznych źródłach informacji podczas szkoleń wewnętrznych,
- bieżącą wymianę informacji, które mogą zainteresować studentów z zagranicy,
- wymianę codziennych doświadczeń związanych z bieżącą obsługą czytelnika-obcokrajowca.
- przeprowadzenie badań satysfakcji studentów, opracowanie wniosków pozwalających na rozwój biblioteki (w planach).

Podsumowanie

Studenci zagraniczni wprowadzają nową jakość w zakresie korzystania z biblioteki, gdyż przebywają w jej przestrzeniach wiele godzin. Uczą się, ale także spędzają tu czas wolny. Zwracając się do bibliotekarzy z prośbą o wskazówki i pomoc, często w sprawach niezwiązanych ze studiowaniem, potwierdzają duże zaufanie, co jeszcze bardziej motywuje bibliotekarzy do pracy. Bibliotekarze, mając świadomość konieczności obsługi studentów zagranicznych, podejmują działania ukierunkowane na doskonalenie swoich kompetencji.

Biblioteka PŁ reagując na bieżące potrzeby obcokrajowców, dokłada wszelkich starań, aby sprostać ich oczekiwaniom poprzez odpowiednią organizację i doposażanie np. stanowisk czytelnianych czy otwartych przestrzeni.

Warto podkreślić, że odwiedziny studentów z zagranicy są doskonałą promocją biblioteki w uczelni, a przede wszystkim wśród polskich studentów.

Bibliografia:

1. GUMUŁKA, A. Gowin: umiędzynarodowienie polskiej nauki jednym z największych wyzwań. W: *Nauka w Polsce* [online]. 29.01.2019. [Dostęp 15.01.2018]. Dostępny w: <http://naukawpolsce.pap.pl/aktualnosci/news%2C28066%2Cgowin-umiędzynarodowienie-polskiej-nauki-jednym-z-najwiekszych-wyzwan.html>.
2. PŁ w liczbach. W: *Politechnika Łódzka* [online]. [Dostęp 2.02.2019]. Dostępny w: <https://www.p.lodz.pl/pl/pl-liczbach>.
3. SPELLER, J., MIŁOSZ-BARTCZAK, J. *Academic English for Engineers*. Łódź: Wydaw. Politechniki Łódzkiej, 2017. ISBN 978-83-7283-846-9.